

به نام خداوند جان و خرد

اختلال های یادگیری

(تخصص، ارزیابی و آموزش موش)

مؤلفان:

دکتر سیده سیمه جلیل اسکندر

دکتر محمد عاشوری

فهرست نویسی فیبا

سرشناسه	: جلیل آبکنار، سیده سمیه، ۱۳۶۰-
عنوان و نام پدیدآوران	: اختلال های یادگیری (تشخیص، ارزیابی و آموزش موثر) / مولفان سیده سمیه جلیل آبکنار، محمد عاشوری.
مشخصات نشر	: تهران، رشد فرهنگ، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	: ۲۱۶ ص.
شابک	: ۰-۴۸-۸۵۳۰-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: یادگیری - اختلالات Learning disabilities
موضوع	: یادگیری - اختلالات - ارزشیابی Learning disabilities - Evaluation
موضوع	: کودکان ناتوان در یادگیری - آموزش و پرورش Learning disabled children - Education
شناسه افزود	: عاشوری، محمد، ۱۳۵۸ -
رده بندی کنگره	: ۳۱۳۹۵ الف ۷۵ ج / LC ۴۷۰۴
رده بندی دیویی	: ۳۷۱/۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۳۳۲۷۳
نام کتاب: اختلال های یادگیری (تشخیص، ارزیابی و آموزش موثر)	
مولفان: سیده سمیه جلیل آبکنار، محمد عاشوری.	
ناشر: رشد فرهنگ	
طراح جلد: دکتر محمد عاشوری	
صفحه آرای: دکتر محمد عاشوری	
لیتوگرافی، چاپ و صحافی: واصف	
نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۵	
تیراژ: ۱۰۰۰ نسخه	
قیمت: ۲۱۰۰۰۰ ریال	

انتشارات رشد فرهنگ

شابک: ۰-۴۸-۸۵۳۰-۶۰۰-۹۷۸

ISBN: 978-600-8530-48-0

آدرس انتشارات: تهران، خیابان مرتضوی، بعد از تقاطع جیحون، پلاک ۷۰۶

تلفن: ۶۶۳۷۷۵۷۰

Email: Roshdefarhang@yahoo.com

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	پیشگفتار
۱۱	فصل اول: مقدماتی بر اختلال‌های یادگیری
۱۱	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۱۳	برچسب‌های نامناسب
۱۴	اصطلاح‌شناسی و تعریف
۱۵	تعریف فدرال
۱۶	تعریف کمیته مشترک ملی توانایی‌های یادگیری
۱۷	تعریف انجمن روان‌پزشکی آمریکا و مداخلات تشخیصی
۲۰	میزان شیوع
۲۰	افزایش و کاهش در میزان شیوع
۲۱	تفاوت‌های جنسی
۲۲	علت‌ها
۲۳	عوامل‌های ژنتیکی
۲۵	مواد سمی
۲۵	عوامل‌های پزشکی
۲۵	مداخله زودهنگام
۲۶	انتقال به بزرگسالی
۲۷	عوامل‌های مرتبط با انتقال موفقیت‌آمیز
۲۸	برنامه‌ریزی در دوره دبیرستان
۳۱	برنامه‌ریزی پس از دبیرستان
۳۳	فصل دوم: ویژگی‌ها و ملاحظه‌های آموزشی
۳۳	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۳۴	ویژگی‌های روان‌شناختی و رفتاری

۳۴	پراکندگی بین فردی
۳۴	پراکندگی درون فردی
۳۵	مشکلات پیشرفت تحصیلی
۳۹	مشکلات ادراکی، ادراکی حرکتی و هماهنگی کلی
۴۰	اختلال‌های توجه و بیش‌فعالی
۴۰	مشکلات حافظه و فراشناخت
۴۲	مشکلات اجتماعی هیجانی
۴۳	مشکلات انگیزشی
۴۴	یادگیرنده‌ای غیرفعال با نقص‌های راهبردی
۴۵	مرحله‌های آموزشی
۴۵	رشد مهارت‌های خودنظم‌دهی و آموزش شناختی
۴۸	رویکرد آموزش‌محور در تحصیل
۵۲	آموزش مستقیم
۵۴	آموزش همسالان
۵۴	الگوهای ارائه خدمات و آموزش فراگیر
۵۷	فصل سوم: ارزیابی و شناسایی
۵۷	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۵۸	ارزیابی
۵۹	انواع ابزارهای ارزیابی
۵۹	آزمون‌های استاندارد
۶۰	آزمون‌های غیراستاندارد
۶۳	ارزیابی پیش از مدرسه
۶۵	روش‌های شناسایی
۶۵	رویکرد اندازه‌گیری مبتنی بر برنامه درسی
۶۸	رویکرد پژوهش‌محور جایگزین
۶۸	رویکرد تمایز میان هوشیهر و پیشرفت تحصیلی
۷۰	رویکرد پاسخ به مداخله
۷۵	مداخله‌های پیش از ارجاع و تیم‌های چندرشته‌ای
۷۶	مراحل شناسایی برای آموزش ویژه
۷۶	یافتن کودک و ارجاع

۷۷	ارزیابی
۷۷	واجد شرایط بودن
۷۸	رهنمودهایی برای معلمان
۷۹	رهنمودهایی برای والدین
۸۱	فصل چهارم: اختلال خواندن
۸۱	سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
۸۲	اختلال خواندن و اندیشه‌هایی درباره تعریف آن
۸۴	انواع اختلال خواندن
۸۵	اختلال‌ها- همبود با اختلال خواندن
۸۷	میزان شیوع اختلال خواندن
۸۷	نظریه‌ها و دیدگاه‌های اختلال خواندن
۹۰	علائم و نشانه‌های اختلال خواندن
۹۴	ارزیابی عمومی دانش‌آموزان با اختلال خواندن
۹۴	بینایی، خواندن و هجی کردن
۹۵	مهارت‌های حرکتی و نوشتاری
۹۵	ریاضی و مدیریت زمان
۹۶	رفتار، سلامتی، رشد و شخصیت
۹۷	تشخیص افتراقی اختلال خواندن
۹۷	تشخیص اختلال خواندن در سنین مختلف
۱۰۰	تشخیص اختلال خواندن در دوره‌های تحصیلی مختلف
۱۰۲	ارزیابی اختلال خواندن
۱۰۲	سطح اول ارزیابی
۱۰۳	سطح دوم ارزیابی
۱۰۴	سطح سوم ارزیابی
۱۰۵	سطح چهارم ارزیابی
۱۰۶	درمان اختلال خواندن
۱۰۸	رهنمودهایی برای معلمان
۱۰۹	رهنمودهایی برای والدین

فصل پنجم: اختلال نوشتن

- سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
- اختلال نوشتن و اندیشه‌هایی درباره تعریف آن
- انواع اختلال نوشتن
- اختلال املاء و مهارت در نوشتن آن
- گام‌های کاربردی نوشتن املاء و مزایای آن
- اختلال‌های همبود با اختلال نوشتن
- میزان شیوع اختلال نوشتن
- سبب‌شناسی اختلال نوشتن
- علائم و نشانه‌های اختلال نوشتن
- تشخیص اختلال نوشتن
- ارزیابی اختلال نوشتن
- درمان کودکان با اختلال نوشتن
- فعالیت‌های آموزشی برای بهبود دستخط
- توصیه‌هایی کاربردی برای درمان اختلال نوشتن

فصل ششم: اختلال ریاضی

- سؤال‌های راهنمای مطالعه این فصل
- اختلال ریاضی و اندیشه‌هایی درباره تعریف آن
- علائم و نشانه‌ها اختلال ریاضی
- میزان شیوع اختلال ریاضی
- انواع اختلال ریاضی
- ویژگی‌ها دانش‌آموزان با اختلال ریاضی
- مهم‌ترین نقاط ضعف دانش‌آموزان با اختلال ریاضی
- اختلال‌های همبود با اختلال ریاضی
- سبب‌شناسی و خاستگاه اختلال ریاضی
- منشاء مشکلات در ریاضی
- شش علت اساسی شکست در ریاضیات
- راهکارهای مناسب برای شش علت اساسی شکست در ریاضیات
- راهکارهای درمانی
- مهارت‌های پیش‌نیاز ریاضی

۱۵۶	اصول اساسی ریاضیات
۱۵۶	قواعد مربوط به عملیات اصلی ریاضی
۱۵۷	آموزش مؤثر ریاضیات
۱۵۸	راهبردهای مربوط به عملیات اصلی ریاضی
۱۵۸	جمع
۱۵۹	ضرب
۱۶۱	راهبردهای محاسبه
۱۶۳	راهبردهای حل مسأله کلامی
۱۶۹	فصل هفتم: راهبردها و فعالیتهای آموزشی مؤثر
۱۶۹	سؤالهای راهنما: مطالعه این فصل
۱۷۰	آموزش دوره پیش دبستانی و دبستانی
۱۷۲	زبان آموزی و روشهای آموزش زبان
۱۷۳	مهارت خواندن و انواع خط
۱۷۶	مهارت نوشتن
۱۸۰	مهارتهای اساسی خواندن و نوشتن
۱۸۰	آگاهی بدنی
۱۸۱	هماهنگی چشم و دست
۱۸۲	توالی حافظه
۱۸۳	تشخیص دیداری حروف و کلمات
۱۸۵	آگاهی واج شناختی
۱۸۶	ادراک فضایی
۱۸۸	تمیز دیداری
۱۹۳	تمیز شنیداری
۱۹۳	انشاء نویسی
۱۹۴	مهارتهای اساسی در ریاضی
۱۹۵	هماهنگی چشم و دست در ریاضی
۱۹۶	آگاهی از جهت و مکان
۱۹۷	تناظر یک به یک
۱۹۸	تشخیص شکل از زمینه
۱۹۹	تمیز دیداری در ریاضی

۲۰۱	شمارش
۲۰۲	مساوی، کمتر و بیشتر
۲۰۳	جمع و تفریق
۲۰۶	ساعت و شکل‌های هندسی
۲۰۶	حل مسأله
۲۰۷	توالی حافظه در ریاضی
۲۰۸	درک ثبات شکل
۲۰۹	ادراک فضایی در ریاضی
۲۱۱	فهرست منابع

«إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ»

پیشگفتار

آموزش ویژه تاریخچه‌ای غنی از بحث و تغییر دارد. بحث و تغییر موجب آموختن و مطالعه اختلال‌های چالش‌برانگیز و هیجان‌آور شده است. توجه به مهارت‌های خواندن، ریاضی و نوشتن و کاربرد آنها در زندگی روزمره یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های حرفه‌ای متخصصان حوزه روان‌شناسی و آموزش است. متخصصان و معلمان درباره مشکلات تحصیلی و ضعف‌های آموزشی دانش‌آموزان به پیشرفت‌های قابل توجهی دست یافته‌اند. با این حال، هنوز پژوهش در حوزه مشکلات یادگیری با چالش‌های بزرگی مواجه است.

به نظر می‌رسد اهمیت این مسأله در حوزه دانش‌آموزان با اختلال یادگیری دوچندان باشد. خوشبختانه، امروزه به منظور کمک به دانش‌آموزانی که برای یادگیری مهارت‌های تحصیلی تلاش می‌کنند توجه بیشتری می‌شود. به همین دلیل، فراهم نمودن بستر آموزشی مناسب برای دانش‌آموزان با اختلال یادگیری از رسالت‌های خیریه‌ها به‌یاد و متخصصان آگاه است.

کتاب حاضر که حاصل تجربه‌های حرفه‌ای، یافته‌های علمی و پژوهشی مؤلفان است در هفت فصل تنظیم شده است و به‌طور جامع مباحث مرتبط با اختلال‌های یادگیری را مورد بحث و بررسی قرار می‌دهد. ما به بررسی و مطالعه مباحث مربوط به اختلال‌های یادگیری، ویژگی‌ها و ملاحظه‌های آموزشی، ارزیابی و شناسایی، اختلال خواندن، اختلال نوشتن، اختلال ریاضی و راهبردهای آموزشی مؤثر پرداختیم. آنچه در این راه به ما انگیزه بیشتری می‌داد آن‌گهی از یک دانشجویان علاقه‌مند، معلمان باانگیزه و متخصصان متعهد و همچنین ضرورت این کار بود. به همین دلیل تصمیم گرفتیم تا به تألیف اثری پردازیم که این اختلال‌ها و روابط بین آنها را که به مسأله‌ای چالش‌برانگیز تبدیل شده است را هم از جهت مفاهیم نظری و هم به لحاظ کاربردی و تخصصی تبیین کنند.

این کتاب می‌تواند برای همه اساتید بصیر، کارشناسان خبره، مربیان متعهد و اولیای دلسوز دانش‌آموزان عادی و همچنین دانش‌آموزان با اختلال یادگیری مفید و مؤثر واقع شود. در اینجا از زحمات ارزشمند همکاران محترم در انتشارات رشد فرهنگ تشکر می‌کنیم و از استادان گرانقدر، صاحب‌نظران فهیم و دانشجویان گرامی تقاضا می‌شود که با همکاری، راهنمایی و پیشنهادهای اصلاحی خود ما را در جهت غنی‌تر ساختن این اثر یاری دهند.